

مقایسه تأثیر اکسی‌توسین و سنتومتین در جلوگیری از خونریزی بعد از زایمان

مریم خوشیده (M.D.)^۱، علی شهریاری (M.D.)^۲

۱- استادیار، گروه زنان و زایمان، زایشگاه قدس، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی زاهدان، زاهدان، ایران.

۲- استادیار، گروه بیهوشی، زایشگاه قدس، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی زاهدان، زاهدان، ایران.

چکیده

مقدمه: مرحله سوم و چهارم زایمان که مشتمل بر خروج جفت و یک ساعت بعد از آن می‌باشد، از مراحل مهم زایمان است. عوارض مرحله سوم و خونریزی بعد از زایمان از علل مهم مرگ‌ومیر مادران به خصوص در کشورهای در حال توسعه می‌باشد. اداره فعال زایمان و مصرف داروهای اکسی‌توسیک می‌تواند سبب کاهش میزان خونریزی بعد از زایمان شود. به دلیل اهمیت خونریزی‌های بعد از زایمان و مرگ و میر و ناتوانی ناشی از آن، این مطالعه جهت مقایسه تأثیر دو داروی اکسی‌توسین و سنتومتین در کنترل میزان خونریزی بعد از زایمان صورت گرفت.

مواد و روشها: این مطالعه به روش کارآزمایی بالینی در سال ۱۳۸۰ بر روی زنان حامله مراجعه کننده برای زایمان به زایشگاه قدس زاهدان انجام گرفت. ۶۱۸ نفر نمونه به طور تصادفی به دو گروه ۳۰۹ نفری تقسیم شدند. شرایط ورود به مطالعه داشتن حاملگی یک قلو، عدم بیماری زمینه‌ای طبی و فشار خون طبیعی (کمتر از $140/90 \text{ mmHg}$) بود. بعد از خروج شانه قدامی نوزاد به گروه اول 10 IU اکسی‌توسین و به گروه دوم 10 IU اکسی‌توسین و 0.5 mg مترژن (سنتومتین) عضلانی تزریق گردید. میزان خونریزی غیرطبیعی بعد از زایمان بر اساس تخمین چشم و نیاز به اقدامات بعدی جهت کنترل خونریزی و یا افت فشار خون سیستولیک به میزان کمتر از 100 mmHg در دو گروه تعیین شد. طول مدت مرحله سوم (زمان لازم برای خروج جفت) نیز برای تمام نمونه‌ها تعیین گردید.

نتایج: در گروه اول، ۲۰ مورد ($6/47\%$) خونریزی بیش از حد طبیعی داشتند. در گروه دوم ۸ مورد ($2/58\%$) خونریزی غیرطبیعی داشتند که اختلاف از نظر آماری ($p < 0/05$) با آزمون χ^2 معنی‌دار بود. زمان مرحله سوم و میزان احتباس جفت و نیاز به برداشت جفت با دست بین دو گروه تفاوت معنی‌دار آماری نداشت. عوارض جانبی در هر دو گروه غیرشایع بود. میزان افزایش فشار خون به میزان افزایش خون سیستول مساوی یا بیشتر از 140 mmHg و یا افزایش دیاستول مساوی و بالاتر از 90 mmHg در دو گروه تفاوت معنی‌دار آماری نداشت.

نتیجه‌گیری: در حالیکه بعضی از مطالعات مصرف سنتومتین را به دلیل اثرات مساوی با اکسی‌توسین در کنترل خونریزی بعد از زایمان و ترس از عوارض آن منع می‌نمایند نتایج این مطالعه و بسیاری از مطالعات دیگر نشان داد که سنتومتین در کنترل خونریزی بعد از زایمان از اکسی‌توسین مؤثرتر است.

کل واژگان: مرحله سوم زایمان، سنتومتین، اکسی‌توسین، آتونی رحم، و خونریزی بعد از زایمان.

آدرس مکاتبه: دکتر مریم خوشیده، پانسیون پزشکان، زایشگاه قدس، کدپستی ۹۸۱۵۷، زاهدان، ایران.

پست الکترونیک: alibenmahdi@yahoo.com